

Poglavlje 4

Upravljanje procesima učenja i određivanje oblika poučavanja

1. Uvod

Pokretanje i poticanje procesa učenja kod učenika, najizazovnija je zadaća naše profesije. Bez dovoljno jasne predodžbe o tome kako se ti procesi trebaju odvijati da bi se postigli utvrđeni ciljevi učenja, nemoguće je primjereno planirati oblike i okvire poučavanja, nastavnih aktivnosti, zadataka i načina rada. Unutar odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava te metode mogu biti vrlo raznolike i tko god posveti dovoljno vremena i truda preispitivanju načina na koji pojedini učenici mogu nešto najbolje naučiti, razvit će se, vremenom, u stručnjaka o učenju.

2. Zadatak i ključna pitanja za upravljanje procesima učenja i određivanje oblika poučavanja

2.1 Zadatak

Pokretanje i poticanje procesa učenja kod djece najizazovnija je zadaća naše profesije i istovremeno najzahtjevnija!

Nastavnikova razmišljanja i ideje o procesima učenja čine ujedno i okosnicu cjelokupnog planiranja. Bez dovoljno jasne predodžbe o tome kako se ti procesi trebaju odvijati da bi se postigli utvrđeni ciljevi učenja, nemoguće je primjereno planirati oblike i okvire poučavanja, nastavnih aktivnosti, zadataka i načina rada.

Pronalaženje odgovora na pitanje na koji način pojedini učenici mogu nešto najbolje naučiti, iziskuje mnogo vremena i nerijetko je vrlo teško. No, tko god tom pitanju posveti dovoljno vremena i truda, raspravi ga s učenicima, te na kraju procijeni i razmotri sakupljena iskustva, vremenom će postati stručnjak o učenju. Proces učenja su kompleksni, i njihov uspjeh i usavršavanje ovisi o mnogim čimbenicima.

2.2 Ključna pitanja

Koji procesi učenja će omogućiti učenicima da postignu ciljeve?

Kako mogu osposobiti učenike da u potpunosti usvoje (steknu), razumiju (procesuiraju) i zapamte (pohrane) novu informaciju?

Potiče li odabrani nastavni oblik učenike da primjenjuju svoje novostečeno znanje i vještine u daljnjim zadacima?

Stavlja li planirani nastavni okvir ili jedinica primarno težište na stjecanje, procesuiranje i pohranu informacija ili na njihov prijenos?

Jesam li u planiranju nastavne jedinice uzeo u obzir bitne aspekte (idealne uvjete učenja)?

Je li glavni cilj procesa učenja oblikovanje struktura značenja, stjecanje vještina ili razvoj stavova, i jesam li odabrao prikladne oblike učenja i poučavanja za postizanje tih ciljeva?

- aktivnostima (učenici su aktivni, nešto proizvode ili oblikuju, itd.)?
- razmišljanjem (mentalnim eksperimentiranjem, “stvaranjem” novih spoznaja)?

- **promatranjem?**
- usmenim izlaganjem (predavanje, pripovijedanje, itd.)?
- **instruiranjem**, podrškom i suradnjom?
- raspravama i debatama?
- pismenom obradom (izvještaji, dnevnici učenja, itd.)?
- uporabom medija?
- specifičnim primjerima iz stvarnog života i iskustvom?
- eksperimentima, primjenom u praksi?